

Koncepcja Smart Village dla Wsi Skoków

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Koncepcja Smart Village opracowana przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Skoków, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Grant realizowany jest w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność wdrażanej przez Lokalną Grupę Działania „Owocowy Szlak”

MAJ 2024

Wstęp.....	2
Rozdział I Charakterystyka obszaru.....	3
1.1 Główne cechy obszaru	3
Rozdział II Partycypacyjny charakter procesu tworzenia i wdrażania koncepcji.....	21
2.1 Udział społeczności lokalnej w opracowaniu koncepcji	21
2.2 Plan włączenia społecznego we wdrażanie koncepcji	22
Rozdział III Analiza obszaru wdrażania koncepcji	23
3.1 Analiza SWOT.....	23
3.2. Główne wyzwania.....	25
3.3. Główne szanse rozwojowe	26
Rozdział IV Logika interwencji	29
4.1. Cele i działania	29
Podsumowanie	33

Wstęp

Inteligentne wsie to społeczności na obszarach wiejskich, które wykorzystują innowacyjne rozwiązania w celu poprawy swojej odporności, opierając się na lokalnych mocnych stronach i możliwościach. Smart Village, czyli podejście inteligentnej wsi. Ma ona bardzo istotne znaczenie dla rozwoju obszarów wiejskich, zarówno ze względu na nowe możliwości tworzenia miejsc pracy, jak i z punktu widzenia jakości życia na wsi. Promowanie inteligentnych wsi i oferowanie im wsparcia jest istotnym elementem programowania funduszy unijnych w następnych latach. Tak jak powinniśmy jako jednostki mieć stosunek do postępu, nowoczesności i innowacji, tak również lokalne społeczności w swej „zbiorowej mądrości” powinny uzyskać zdolność do rozpoznawania tego, co niesie postęp i osiąść umiejętności wykorzystania tego, co przydatne, co służy rozwojowi obszarów wiejskich i podnoszeniu jakości życia mieszkańców wsi. Odpowiedź na zmieniającą się rzeczywistość obszarów wiejskich. Obszary tematyczne, w które muszą wpisywać się koncepcje inteligentnych wiosek:

- poprawa jakości życia, podniesienie jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa,
- poszanowanie środowiska i klimatu,
- rozwiązywanie problemów dotyczących niedoinwestowania,
- starzejące się społeczeństwo,
- wyludnienie, niewystarczająca liczba miejsc pracy,
- przepaść cyfrowa.

Rozdział I Charakterystyka obszaru

1.1 Główne cechy obszaru

Miejscowość Skoków jest położona w województwie lubelskim, w powiecie opolskim, stanowi sołectwo w gminie Opole Lubelskie. Obecnie wieś liczy 228 mieszkańców, z czego najwięcej jest osób w wieku 40-60 lat. Społeczeństwo Skokowa starzeje się. Znacznie więcej jest osób w wieku powyżej 60 roku życia niż dzieci i młodzieży do lat 18. Po ukończeniu szkoły podstawowej młodzież wyjeżdża do większych miast i zwykle tam pozostaje. Większość mieszkańców Skokowa zatrudniona jest w Opolu Lubelskim oraz w pobliskich miejscowościach. Większość wymienionych mieszkańców dodatkowo prowadzi gospodarstwa rolne, w których pracuje. Niewielka część mieszkańców utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa. Na naszym obszarze rolnicy uprawiają głównie sady owocowe, owoce miękkie – maliny, porzeczki – zboża w niewielkiej ilości. Część mieszkańców posiada własne przedsiębiorstwa, które zajmują się: transportem, przetwórstwem owoców, brukarstwem, sprzedażą węgla, produkcją piwa regionalnego, usługami elektrycznymi, mechaniką pojazdową. Wieś posiada niezwykle walory przyrodniczo-krajobrazowe. Jest otoczona lasami, łąkami, stawami. Znajdują się tu różnorodne unikatowe gatunki roślin oraz zwierząt, zwłaszcza ptaków. Mieszkańcy wykorzystują te walory organizując wycieczki, marszobiegi. Na terenie miejscowości brakuje chodników oraz utwardzonych dróg. Oświetlenie uliczne jest niedostateczne dla potrzeb mieszkańców. Brakuje gazu ziemnego, kanalizacji. Nie wszystkie gospodarstwa mają dostęp do światłowodu. Ze względu na dużą ilość drzew, istnieją kłopoty z zasięgiem w sieciach komórkowych. Na terenie wsi znajduje się Szkoła Podstawowa, do której uczęszcza obecnie 116 uczniów w klasach od 1 do 8 oraz 42 dzieci w oddziałach przedszkolnych. Uczniowie szkoły oraz społeczność lokalna mogą korzystać z niedawno wybudowanej hali sportowej. Skoków posiada świetlicę wiejską, która obecnie przechodzi kapitalny remont. Korzystają z niej mieszkańcy oraz członkowie istniejących na terenie wsi organizacji: Ochotniczej Straży Pożarnej, Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi Skoków, Koła Gospodyń Wiejskich organizując spotkania, imprezy integracyjne. Obecnie mieszkańcy aktywnie włączają się w pomoc przy remoncie świetlicy. Niedaleko miejscowości znajduje się droga wojewódzka DW 747 Iłża – Lublin, stanowiąca dogodne połączenie województwa lubelskiego z województwem mazowieckim.

1.1.1. Historia Skokowa

Skoków ma bardzo starą i bogatą historię. Jak mówią dawne kroniki, wieś istniała już w połowie XII wieku, choć nasi przodkowie mieszkali tu od niepamiętnych czasów. Pierwszą wzmiankę o Skokowie można znaleźć w kronice Jana Długosza, który podaje, że na przełomie XV i XVI wieku Skoków znajdował się w rękach jednej rodziny, która przybrała nazwisko Skokowski i pieczętowała się herbem Bończa. Na herbie tym w błękitnym polu widnieje wspięty jednorożec. Pierwotnie dobra skokowskie obejmowały dużo większy teren, który z czasem podzielony między spadkobierców doprowadził do powstania samodzielnych wiosek.

Dzisiaj Skoków otoczony jest wioskami, których nazwy powstały od imion poszczególnych spadkobierców, stąd: Zosin, Emilcin, Leonin, Franciszków, Ludwików, Stanisławów, a nawet Wandalin!

Dalsze losy Skokowa można poznać na podstawie ksiąg miejskich z Opola, bo od końca XVI wieku wieś była własnością panów opolskich, między innymi Branickich i Słupeckich.

Stara, pradawna historia Skokowa tonie w mrokach dziejów i chociaż jest ważna, to bardziej interesujące są czasy współczesne obejmujące cały wiek XX aż po dzień dzisiejszy. W tym czasie w historii Polski miały miejsce epokowe wydarzenia, które miały wpływ na rozwój naszej miejscowości. Kluczem do sukcesu, było odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku.

Tak jak w minionym stuleciu również na początku XX wieku centralne miejsce w Skokowie zajmował Dwór szlachecki. Od zawsze dwór był ostoją polskości zawartej w tradycji i kulturze szlacheckiej. Dwór stanowił także centrum życia wiejskiego, wokół niego koncentrowało się też życie chłopów, którzy w dużej mierze byli zależni od dworu.

W lokalnych warunkach czas po odzyskaniu niepodległości zbiegł się z działalnością gospodarczą i społeczną właściciela majątku Skokowskiego – Stefana Czermińskiego. To za jego staraniem powstała i rozwijała się OSP oraz czteroklasowa Szkoła Podstawowa. W pamięci mieszkańców Stefan Czermiński zapisał się jako wzorowy gospodarz i zacny człowiek.

Wracając do pierwszej dekady XX w., to dziedzic osadził w Skokowie w części zwanej Podlesiem weteranów z carskiej armii, wysłużonych wojaków, każdy z nich otrzymał po 4 morgi ziemi, lecz bez lasu – powstało 10 gospodarstw. Ci weterani z carskiej armii byli na wojnie rosyjsko-japońskiej w Mandżurii pod Chinami w 1904-1905 roku. Z opowieści Lucjana Adamczyka wiadomo, że 100 lat temu młodzież nie miała rozrywek takich jak dziś, pojawiały się dopiero pierwsze radia na jedną słuchawkę. Młodzi prosili, więc starych wiarusów o wspomnienia z dawnych lat, a oni chętnie opowiadali. Dzięki przekazom rodzinnym wiadomo, że jeden z żołnierzy poznał na Wschodzie (w Berdyczowie) piękną dziewczynę, która została jego żoną i zamieszkała z nim w Skokowie pod lasem. Ona mówiła polską mową kresową, stąd była mylnie nazywana przez miejscowych, że jest Rosjanką. W istocie była polską szlachcianką, która poświęciła należny jej majątek, ponieważ rodzina nie akceptowała jej związku z żołnierzem.

W czasie I wojny światowej trzy razy przez Skoków przetoczył się front. Jak mówili niektórzy, brat wspomnianej szlachcianki dotarł do Skokowa w mundurze rosyjskim, rozpytywał o siostrę, ale do spotkania nie doszło.

W trakcie walk miało też miejsce wyjątkowe zdarzenie za spichlerzem, gdy jeden z żołnierzy austriackich, Ślązak mówiący po polsku, sam powstrzymywał natarcie rosyjskie strzelając z ciężkiego karabinu maszynowego. Inny żołnierz rosyjski, też Polak, z narażeniem własnego życia podszedł go, obezwładnił i zlikwidował, o czym wspomina kronika szkoły.

Wiadomo też, że na początku dwudziestego stulecia istniała w Skokowie karczma. Karczma była związana ze Skokowem od wieków. Znajdowała się przy tak zwanym Gościńcu Urzędowskim – który był wówczas znaczącym traktem komunikacyjnym. Ludzie idący do Opola w przeddzień poniedziałkowego jarmarku zatrzymywali się w karczmach, bo stąd rano był już tylko „skok” do Opola. Zaznaczyć należy, że dawniej targowica opolska znajdowała się bliżej Skokowa, w miejscu dzisiejszej szkoły podstawowej przy ul. Fabrycznej.

Z karczmą wiąże się też zabawna historia rodzinna mówiąca o chrzcinach dziecka i o tym, że po uroczystościach kościelnych rodzina zajechała do karczmy na gościnę. Po zakończonej biesiadzie ruszyli w dobrych humorach saniami do domu, gdzie z przerażeniem stwierdzono, że nie ma ochrzczonej dziewczynki. Na szczęście dziecko całe i zdrowe znaleziono na drodze, wysunęło się z poduszki sań prosto w rozjeżdżone koleiny śniegu.

Kolejnym autentycznym „bareizmem” skokowskim było wydarzenie związane z dojazdem do Opola. Autobus w poniedziałki zawsze był przepełniony – dzień targowy – nie zatrzymywał się na naszym przystanku, za to zatrzymywał się traktorzysta z SUR jadący ciągnikiem z przyczepą. Dwie osoby usiadły w kabinie, a reszta na ławce na przyczepie. W trakcie jazdy jeden z pasażerów ciągnika nacisnął dźwignię podnośnika przyczepy ze względu na ciasnotę w kabinie, traktorzysta nie zauważył, że przyczepa się podnosi, a pasażerowie próbowali się ratować skacząc, inni wisieli parę metrów nad ziemią uczepleni podniesionej przyczepy. Skończyło się na jednej złamanej ręce.

Mroczne czasy II wojny światowej Skoków przetrwał całkiem spokojnie. Niestety najgorsze stało się w ostatniej fazie wojny, gdy front zatrzymał się na Wiśle. Wtedy nieoczekiwanie na Skoków spadło kilka bomb lotniczych zabijających 4 osoby z rodziny Szewczyków. Śmierć poniosła matka z dwójką dzieci (dziewczynki) oraz brat tej matki – Franciszek Szewczyk. Z kolei żona Franciszka została ciężko ranna.

Przynajmniej dwóch mieszkańców Skokowa żołnierski los rzucił w głąb Rosji, do sowieckich łagrów, skąd już jako żołnierze Armii Andersa przeszli przez Persję, Bliski Wschód, żeby następnie walczyć we Włoszech pod Monte Cassino. Bolesław Adamczyk z 6 Batalionu Strzelców zginął dn. 17.05.1944 roku i jest pochowany w grobie nr 20. Drugi z żołnierzy – Jan Prokop przeżył i w jakiś czas po wojnie wrócił do Skokowa do żony i dzieci.

Czas wyzwolenia z niemieckiej okupacji to z jednej strony radość, a z drugiej zmierzch świata, jaki znali nasi dziadkowie. Dwór przestał formalnie istnieć, pozostały tylko puste budynki. Ziemia została rozparcelowana pomiędzy bezrolnych i okolicznych chłopów. W polach wyspowo pojawiały się nowe gospodarstwa, które z czasem zaczęły znikać, także z powodu braku następców.

Czas PRL-u stworzył dogodne warunki do wyjazdu młodych ludzi do miast. Młodzież ucząc się

w różnych, często bardzo odległych szkołach traciła ze sobą więź. Nastąpił czas szybkiego odejścia od tradycji. Oczywiście w latach 70-tych próbowano temu zaradzić integrując mieszkańców wokół organizacji społecznych m.in. w Kole Gospodyń Wiejskich, któremu przewodziła Cecylia Skwira-Czopek. Skoków pozostał nadal centrum społecznego i gospodarczego życia dla kilku okolicznych wiosek.

W jeszcze nieprzebudowanym pałacu funkcjonowała nadal Szkoła Podstawowa, powstała baza Gminnej Spółdzielni, poczta, sklep spożywczy i z artykułami przemysłowymi. Powstało Kółko Rolnicze przekształcone z czasem w SP Usług Rolniczych. Co tydzień na tzw. Buchcie skupowano zwierzęta rzeźne. Obok wybudowano Bar Uniwersalny „Nad Stawem”, który był wykoślawioną formą dawnej karczmy.

„Bareizmy” pozostały w zbiorowej pamięci po czasach PRL-u. Jednym z bardziej zapamiętywanych jest słynne zawołanie „skąd przybywacie błędni rycerze?” i odpowiedź „z SKR” Skoków, jest faktem i ma związek ze zbiorowymi wyjazdami do Warszawy na „Podwieczorek przy mikrofonie”. Gdy dwóch naszych niepokornych turystów spóźniło się na przedstawienie a na scenie padła kwestia „Skąd przybywacie błędni rycerze?” nasi skokowscy rycerze odpowiedzieli „z SKR Skoków”- humor ten rozniósł się po całej Polsce, z tym że do opowiadanej anegdoty podawane są nazwy lokalnych SKR-ów.

Przychodzi rok 1989 – upada PRL i cały system gospodarki socjalistycznej. W Skokowie następuje kolejny zmierzch świata. Upadają kolejno GS, SUR (dawniej SKR), poczta, a nawet bar „Nad Stawem”. Następuje czas demokracji i prywatyzacji. Wielu mieszkańców było zawiedzionych tym, w jaki sposób sprzedano państwowy majątek. Skoków pustoszeje, ludzie z okolicy nie mają po co przyjeżdżać do Skokowa. Przez chwile zagrożone było nawet istnienie OSP. Na szczęście udaje się zdobyć działkę z wiatą po upadającej SUR z przeznaczeniem na budowę nowej remizy. Z dużym zaangażowaniem miejscowych strażaków powstaje nowy budynek straży. Dzisiaj jak widzimy przechodzi on ogromną metamorfozę, remont na miarę nowych czasów. Ogromna w tym zasługa nowego zarządu i strażaków reprezentujących już nowe pokolenie mieszkańców.

Pod przewodnictwem dyrektora Grzegorza Konarskiego wspaniale funkcjonuje Szkoła Podstawowa oraz Sala Gimnastyczna, temat ten wymaga jednak osobnego opracowania. Po latach marazmu przychodzi do głosu nowe pokolenie mieszkańców, na szczęście odczuwające silną potrzebę wspólnoty. Nie tylko wspólnej pracy, ale także wspólnej zabawy i odpoczynku.

Skoków jako naprawdę dobre miejsce do życia wybierają nowe, młode rodziny zakupujące działki budowlane i budujące domy. Wieś wita ich z otwartymi ramionami i zachęca do wspólnego działania dla dobra lokalnej społeczności.

Pamiętką po dawnych czasach są nazwy pól i przysiółków:

Szczerbianki – dawne Podlasie – czyli kolonia wojskowa

Kolonia Skoków – teren przyległy do drogi 747 dzisiaj już Emilcin, oraz część Komaszyc Nowych

Piaski – działnica od dawnej zlewni mleka do pani Kowalskiej

Grobla Skokowska – przy stawie „Miotłowym”, gdzie przy moście był młyn wodny, a za nim kilka mieszkań w kierunku Baby.

Błonie – pas ok. 2 ha łąki oddzielającej wieś od dworu

Niwa – pola między Komaszycami a Pusznem

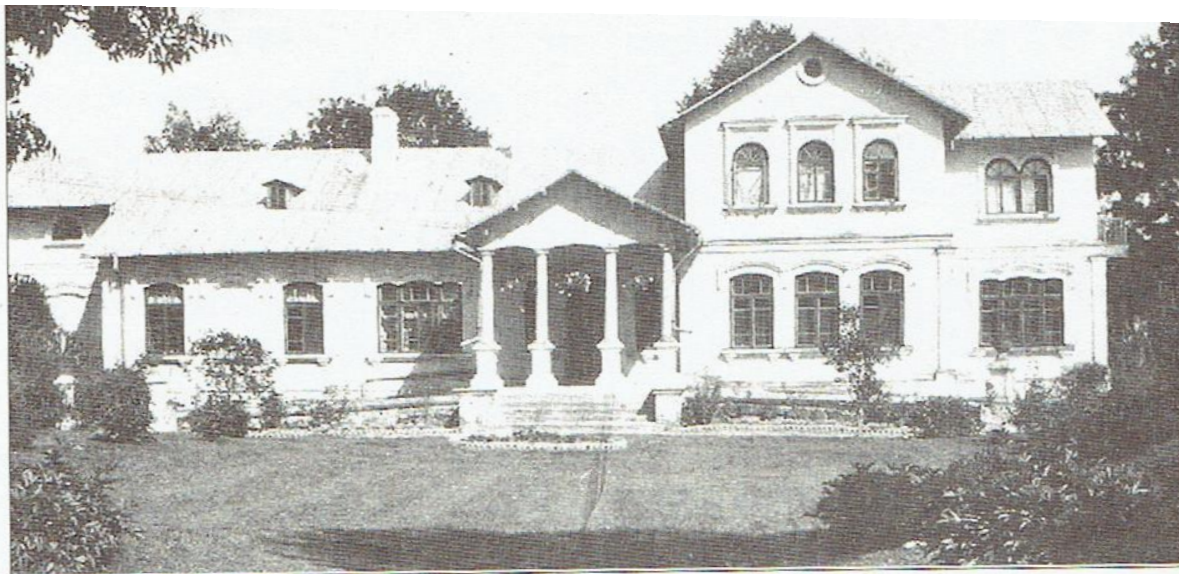
Półtanki – pola w kierunku Leonina (pół łana)

Ćwiercie – pola po ¼ łana

Karczmiszko – teren gdzie stała karczma

Kapuśńska – łąkowe gleby torfowe, gdzie uprawiano kapustę

Żydowska Droga – droga gruntowa przed Podlesiem w kierunku Leonina

Dwór w Skokowie

1.2. Potencjał organizacyjny, partnerstwo na rzecz przygotowania i wdrażania koncepcji inteligentnych wsi

Skoków dysponuje dużym potencjałem organizacyjnym oraz jednostkami, które współpracują między sobą na rzecz wspólnego dobra miejscowości. W przygotowaniu koncepcji inteligentnej wsi wzięli

udział mieszkańcy, wypełniając ankietę potrzeb i uczestnicząc w spotkaniach. Szkoła Podstawowa w Skokowie udostępniła pomieszczenia do spotkań oraz sprzęt komputerowy, Ochotnicza Straż Pożarna pomagała w przygotowaniu miejsca do organizacji spotkania, Gmina Opole Lubelskie służyła pomocą w analizie wyników ankiety oraz w pisaniu koncepcji.

1.2.1. Szkoła Podstawowa w Skokowie

Początki edukacji dzieci w Skokowie sięgają prawdopodobnie pierwszych lat dwudziestego stulecia. W najstarszych zachowanych rękopisach autorstwa Władysława Wacha (pierwszego kierownika szkoły w Skokowie) w roku 1905 powstała we dworze ochronka. Założył ją baron niemieckiego pochodzenia, który w latach 1905-1913 posiadał i parcelował ten majątek. Zapisał się on jako dobry gospodarz, który dbał o ludność tutejszą i za własne środki utrzymywał prywatną ochronkę-szkółkę. Nagła śmierć położyła kres jego pożytecznej pracy. Miejscowe dzieci pobierały w niej naukę najpierw tajnie, a później już w sposób jawny. W najstarszej kronice szkolnej: „Tej pracy oddawała się z zamiłowaniem p. Sekułowiczowa i jej poprzedniczka. Również i na wsi zjawiał się jakiś ideowiec o nieznanym nikomu nazwisku i w tajemnicy przed policją uczył dzieci i starszych po polsku. Zjawił się jednak i zdrajca, który doniósł o tym strażnikom, a nawet wskazywał tych, którzy przechowywali książki polskie. Dzięki ostrożności książek nie wykryto, a nauczycielka zapłaciła 50 rubli kary”. Część mieszkańców wioski nieufnie odnosiła się do organizacji nauki dzieci i za sprawą wspomnianego wyżej zdrajcy i jego popleczników zbojkotowali ochronkę dworską i wręcz grozili tym, którzy posyłali do niej swe dzieci. Kolejny właściciel dworu pan Sekułowicz w 1917 i 1918 roku opłacał prywatną nauczycielkę i ta uczyła wiejskie i fornańskie dzieci. Wkrótce zraziła się jednak do całej wioski i uciekła. Przyczyną było bojkotowanie szkoły i wrogie obchodzenie się z nauczycielką.

Publiczna powszechna szkoła została założona w 1920 roku przez ówczesnego właściciela Skokowa Stefana Czermińskiego, który pomimo nieufnej postawy części miejscowej ludności, nie zważając nawet na drwiny wystarał się o etat nauczycielski dla Skokowa. Dodatkowo odnowił ochronkę i opłacał jej bardzo zdolną ochraniarkę Marię Kamińską. Szkołka znów upadła, bo nikt nie posłał do niej dziecka, chociaż za opłatą 50 gr. tygodniowo, dziecko otrzymywało codzienne obiady.

Pierwszą nauczycielką w Skokowie była młoda panna, która również po kilku miesiącach opuściła Skoków. Szkoła była wówczas 1-klasową. Izba szkolna mieściła się u gospodarza - podobno nawet bez ławek szkolnych. Nauczycielka mieszkała kątem u drugiego gospodarza. Dopiero w 1924 roku dziedzic Stefan Czermiński wystawił na rogu swej łączki drewniany budynek, złożony z klasy i 2 pokojowego mieszkania nauczycielskiego i oddał go na użytek szkolny, zachowując jednak prawa własności. W 1928 roku zapisał tę ziemię na własność szkoły. W roku szkolnym 1925/26 przyłączono do Skokowa Leonin zmieniając 1 klasówkę na 2 klasówkę. Obserwując dzisiejszą demografię trudno

uwierzyć, że np. w roku szkolnym 1925/1926 do szkoły uczęszczało 66 dzieci ze Skokowa i 23 z Leonina, a w roku szkolnym 1931/1932 78 dzieci ze Skokowa i 17 z Leonina. Uczyły się one w 5 oddziałach. Z uwagi na brak odpowiedniego budynku, który byłby w stanie pomieścić taką ilość dzieci nauka odbywała się również w wynajętych na ten cel pomieszczeniach u miejscowych gospodarzy. Stanowiło to duże utrudnienie ponieważ wynajmowane pomieszczenia nie były w żaden sposób dostosowane do potrzeb szkoły, często zmieniano lokale i praca w tych warunkach była bardzo uciążliwa (ciemne, duszne i zagrzybione pomieszczenia). Liczba dzieci w poszczególnych latach szkolnych zmieniała się nieznacznie z tendencją wzrostową.

Od roku 1935 budynek szkolny, który do tego czasu był własnością Stefana Czermińskiego, przeszedł na własność gminy. Położenie budynku szkoły było w miejscu nieodpowiednim – jesienią i na wiosnę największe błoto było przed szkołą, a w budynku szkolnym wilgoć i grzyb. Budynek ten nie odpowiadał warunkom zdrowotnym i czyniono starania w Dozorze Szkolnym o budowę nowego na gruntach szkolnych położonych pod lasem (w planach było urządzenie również boiska). Wybuch II wojny światowej zniweczył te plany.

W pamięci mieszkańców zapisała się na trwałe Janina (Joanna) Maksymowiczówna, urodzona we Lwowie, która wspólnie ze Stefanem Czermińskim zrobiła bardzo dużo dla najmłodszych mieszkańców Skokowa i okolic. Zachowały się w szkole fragmenty jej zapisków i to dzięki nim można dowiedzieć się o szczegółach życia szkolnego w latach przedwojennych. Z tych notatek wynika jednoznacznie, że ich autorka była oddaną sercem i duchem sprawom szkolnym oraz zależało jej bardzo na losie dzieci (jej podopiecznych). Panna Maksymowiczówna była sekretarzem Dozoru Szkolnego Gminy Godów. Przeprowadziła kilka kursów z dorosłymi, opiekowała się najbiedniejszymi, a zdolnego lecz biednego chłopca Górczycę przygotowała do Seminarium Nauczycielskiego. Cieszyła się poważaniem koleżeństwa. Pozostawiła szkole plastyczną mapę Polski wykonaną własnoręcznie. Praca nauczycielki nie była jednak łatwą, głównie za sprawą wrogiej postawy części mieszkańców, którzy oszczerstwami i zniewagami doprowadzili do tego, że w roku 1925 opuściła Skoków. Posadę po niej objęły siostry Maria i Barbara Banachówny pochodzące z Warszawy i odznaczające się „wielką pilnością i starannością”. Do osób zasłużonych na niwie szkolnictwa przedwojennego w Skokowie należał również pierwszy kierownik szkoły Stanisław Wach i jego żona Waleria (również nauczycielka). Pracę w Skokowie Państwo Wachowie rozpoczęli w 1927 roku i przebywali tu do roku 1933. Pan Władysław ściśle współpracował ze Stefanem Czermińskim i przyczynił się po mozolnych staraniach do zmiany podejścia mieszkańców (często wrogiego za sprawą tutejszych komunistów) do szkoły i osób w niej pracujących. Władysław Wach został komendantem Straży Pożarnej i był osobą powszechnie szanowaną i lubianą. Kierownictwo szkoły po wyjeździe Państwa Wachów objęła Janina

Wojewodziańska, a drugą nauczycielką była pani Stefania Lisińska nauczycielka z Prawna gmina Józefów.

Szkoła nie posiadała dostatecznej ilości potrzebnych pomocy do nauczania. Jednak z biegiem czasu dzięki ofiarności Stefana Czermińskiego, nauczycieli i środków przeznaczonych przez Dozór Szkolny gminy Godów przybywało po kilka sztuk najpotrzebniejszych rzeczy. Z wyżej wymienionych wpływów powstała biblioteka szkolna.

Wybuch II wojny światowej i okres okupacji to ciężki czas również dla szkoły – nauka odbywała się w sposób tajny, nieregularnie z częstymi przerwami, ale ciągłość została zachowana. W dalszym ciągu brak było dostatecznej ilości pomieszczeń szkolnych i aż do połowy XX stulecia szkoła mieściła się w starym budynku ufundowanym przez wspomnianego wcześniej Stefana Czermińskiego. Przemiany ustrojowe zapoczątkowane pod koniec wojny i reforma rolna sprawiły, że posiadłości dworskie zostały upaństwowione, a rodzina Czermińskich została zmuszona do opuszczenia Skokowa. Szkoła została przeniesiona do dworu i tutaj prowadzone były zajęcia. Na potrzeby szkolne zaadaptowano pomieszczenia w pałacu bez ingerowania w bryłę budynku. Pracowały w niej wówczas dwie nauczycielki: Halina Rzedzicka i Irena Mróz.

W roku 1967 i 1968 ówczesne władze podjęły decyzję o przebudowie i rozbudowie dworku – niestety niszcząc jego pierwotny wygląd bez zachowania charakteru posiadłości dworskiej. Prace budowlane obejmowały dobudowę piętra nad częścią dworu, przebudowę pomieszczeń wewnątrz (pomieszczenia mieszkalne przerobione na sale lekcyjne), przykrycie budynku stropodachem. Kierownikami szkoły tuż po wojnie do roku 1968 byli Jan Superson, a po nim Stanisław Sochaj. Od roku 1968 funkcję tę pełnił pan Zbigniew Kędzierski, a po nim jego żona Janina Kędzierska. Szkoła pełniła funkcję centrum kulturalnego nie tylko Skokowa, ale również okolicznych miejscowości. Z powodu niewielkiej liczby uczniów nastąpiły zmiany organizacyjne w sąsiednich szkołach (Zosin, Stary Franciszków) – ograniczenie do klas I-III, a uczniowie z tych miejscowości przeszli stopniowo do szkoły w Skokowie. Z czasem nastąpiło całkowite zamknięcie tych placówek, a obwód szkolny Skokowa powiększył się o te miejscowości. W latach 70-tych w skład obwodu wchodziły: Skoków, Leonin, Stary Franciszków, Zosin i Emilcin. Do roku 1991 funkcję dyrektora szkoły sprawował pan Antoni Sobczuk, a w międzyczasie zastępowała go jego żona pani Maria Sobczuk. W latach 1991 -2001 dyrektorem szkoły była pani Leokadia Konarska.

W wyniku reformy szkolnictwa wprowadzonej przez rząd premiera Jerzego Buzka, która miała miejsce w roku szkolnym 1999/2000 i polegała na utworzeniu gimnazjów, Szkoła Podstawowa w Skokowie została przekształcona z ośmioklasowej na sześcioklasową. Rok później nastąpiło zamknięcie Szkoły Podstawowej w Dębinach, a zdecydowaną wolą tamtejszych rodziców uczniowie zlikwidowanej placówki przeszli do szkoły w Skokowie. Rodzice z Dębin mieli do wyboru również

szkołę w Komaszycach (położoną bliżej tej miejscowości) oraz dwie szkoły opolskie, ale wybór padł na Skoków. Po kilku latach zamknięta została również Szkoła Podstawowa w Komaszycach i mimo tego, że jej obwód szkolny został dołączony do SP Nr 2 w Opolu Lubelskim, znaczna część dzieci uczy się w Skokowie. Obecnie obwód szkolny to 8 miejscowości: Skoków, Leonin, Stary Francyszków, Zosin, Emilcin, Dębiny, Sewerynówka i Ruda Godowska.

Teren szkolny to nie tylko budynek, ale również duży park na działce o powierzchni 4,26 ha. Obszar ten nie był w pełni zagospodarowany i w pełni wykorzystany na potrzeby szkolne. Od roku 2001 rozpoczęły się prace mające na celu poprawę wyglądu obejścia szkoły i lepsze dostosowanie do potrzeb osób w niej przebywających. Wspólnie z rodzicami nakreślono projekt zagospodarowania terenu i przystąpiono do jego realizacji. W wyniku tych działań park szkolny zyskał nowe klomby, rabaty kwiatowe, nasadzono wiele nowych drzew i krzewów. Działania te znalazły uznanie również u władz oświatowych – szkoła znalazła się wśród liderów w naszym województwie uzyskując trzykrotnie tytuł „Szkoły rozumnie kształtującej krajobraz”, a osoby najbardziej zaangażowane w prace (rodzice, uczniowie, nauczyciele, dyrektor) zostały uhonorowane „Kryształową Malwą”. W roku 2006 rozpoczęły się prace przy zagospodarowaniu terenu na wielofunkcyjne boiska trawiaste, których do tej pory brakowało. Sposobem gospodarczym (bez środków zewnętrznych), udało się doprowadzić prace do końca i w roku 2007 miało miejsce oficjalne oddanie do użytku pięknego boiska. Kolejnym zadaniem było urządzenie placu zabaw dla najmłodszych. Wspólnie z władzami gminy wykonano projekt, który zakładał lokalizację placu w miejscu dotychczasowego małego boiska szkolnego. W roku 2009 udało się pozyskać fundusze na ten cel z rządowego programu „Radosna Szkoła”. Rok później świętowano otwarcie i oddanie do użytku pięknego placu zabaw z bezpieczną sztuczną nawierzchnią. W dalszym ciągu dużym wyzwaniem była potrzeba generalnego remontu budynku szkoły, który szczególnie z zewnątrz wyglądał obskurnie i ciągle występowały problemy z przeciekającym dachem. Dzięki przychylnej postawie lokalnych władz oraz staraniom dyrekcji, miejscowych radnych oraz rodziców prace remontowe obejmujące w pierwszej kolejności wymianę dachu rozpoczęły się w roku 2016 i trwały kilka miesięcy. Kłopoty z wykonawcą robót sprawiły, że remont przeciągnął się i był znacznym utrudnieniem w bieżącym funkcjonowaniu szkoły. Rok później szkoła miała już nowy strop nad górną kondygnacją i piękny mansardowy dach z poddaszem, które może być zagospodarowane do użytkowania. Kolejnym etapem w zakresie remontów była termomodernizacja budynku. Prace rozpoczęły się od wykonania izolacji pionowej i poziomej fundamentów, ściany zewnętrzne zostały docieplone, wykonano nową elewację. W ramach tych prac zostały wymienione wszystkie okna i drzwi zewnętrzne, zmieniono instalację centralnego ogrzewania zasilaną pelletem. Szkoła zyskała nowy estetyczny wygląd i poprawiła się znacznie funkcjonalność budynku. Nadal największą bolączką był jednak brak sali gimnastycznej i niedostateczna ilość pomieszczeń do prowadzenia zajęć. Od lat ten problem był sygnalizowany przez środowisko szkolne i wreszcie wraz z objęciem urzędu

Burmistrza Opola Lubelskiego przez pana Sławomira Plisa opracowano projekt rozbudowy szkoły i pozyskano środki na jego realizację. W dniu 25 kwietnia 2022 roku uroczystie wmurowano kamień węgielny pod budowę sali. W tej uroczystości oprócz władz samorządowych brał udział również ówczesny Minister Edukacji i Nauki pan profesor Przemysław Czarnek, przedstawiciele władz województwa, parlamentarzyści i licznie zaproszeni goście. Prace rozpoczęły się w maju 2022 roku i potrwały do września roku następnego. Zakres robót obejmował budowę sali gimnastycznej z pełnym zapleczem sportowym oraz sanitarnym, łącznika z budynkiem „starej szkoły” na parterze i piętrze, budowę dodatkowych pomieszczeń przeznaczonych na cele dydaktyczne (2 sale lekcyjne z zapleczem, biblioteka, gabinet psychologa i pedagoga). Dobudowana część wyposażona została w windę i dźwig osobowy i w ten sposób cała szkoła jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach inwestycji zagospodarowano również teren wokół budynku – powstały nowe drogi wewnętrzne wyłożone kostką, chodniki, parkingi, dokonano nowych nasadzeń drzew i krzewów ozdobnych. W trakcie prac gościł w Skokowie premier Mateusz Morawiecki, który wizytował inwestycje realizowane z rządowego programu Polski Ład. 12 października 2023 roku w sposób uroczysty dokonano otwarcia nowego obiektu. Wydarzenie to zgromadziło całą społeczność szkolną (dzieci, uczniowie, nauczyciele, pracownicy, rodzice) oraz przedstawicieli władz gminy, powiatu, województwa. Obecni byli również goście z Kuratorium Oświaty w Lublinie. Ten dzień to przełomowe wydarzenie w historii szkoły. Od tej chwili placówka dysponuje dużym przestronnym budynkiem z 10 salami dydaktycznymi, salą gimnastyczną z pełnym zapleczem, gabinetami do prowadzenia zajęć specjalistycznych, biblioteką i łącznikami z możliwością wykorzystania do różnych celów szkolnych. Wszystkie sale lekcyjne wyposażone są w niezbędne, funkcjonalne meble szkolne, tablice i monitory interaktywne. Budynek jest „przyjazny” dla osób z niepełnosprawnościami. Jednym z największych atutów i walorów szkoły jest jej otoczenie i przestrzeń, którą można wykorzystać do różnorodnych aktywności. Na bardzo dobrym poziomie stoi współpraca ze środowiskiem lokalnym (rodzice, organ prowadzący, organizacje pozarządowe, miejscowa straż pożarna). Efekt tej współpracy widoczny jest chociażby przy organizacji festynów rodzinnych, które corocznie odbywają się na terenie szkoły. Imprezy te przyciągają bardzo wielu uczestników i są swoistym świętem lokalnym.

Szkoła bardzo dobrze radzi sobie z pozyskiwaniem środków na realizację różnych dodatkowych zajęć i skutecznie realizuje różne projekty współfinansowane ze środków krajowych i unijnych. Przykładem mogą tu być duże projekty z Europejskiego Funduszu Społecznego – „Szkoła Równych Szans”, „Pokonam siebie”, „Razem odkryjmy świat programowania”, „Szansa na sukces”, „Ponad przeciętność – ku szerokim horyzontom”. To tylko część obrazująca aktywność i skuteczność w sięganiu po środki zewnętrzne na wzbogacenie oferty szkoły. W chwili obecnej w szkole uczy się 116 uczniów w klasach I-VIII i 42 dzieci w dwóch oddziałach przedszkolnych. Pomimo niżu demograficznego liczba podopiecznych stale wzrasta i ta tendencja obserwowana jest od kilku lat.

Szkołę Podstawową w Skokowie wybierają często rodzice i uczniowie spoza obwodu i to szczególnie cieszy i mobilizuje do podejmowania różnorodnych działań. Obecnie w szkole pracuje 16 pełnozatrudnionych nauczycieli i 5 osób w administracji i obsłudze.

*Uczniowie szkoły w Skokowie, ok. roku 1920
W środku dziedzic Stefan Czermiński
i nauczycielka Janina Maksymowiczówna*

*Uczniowie klasy I, rok 1951
Nauczycielki: Halina Rzedzicka i Irena Mróz.*

*Uczniowie klasy III, rok 1954: Bartos B., Bielan W., Giza P., Gogół G.,
Mastalerz R., Stępniewska T., Węglarska W.
Nauczycielki: Halina Rzedzicka i Irena Mróz.*

Uczniowie klasy VI SP w Skokowie, rok 1957
W środku wychowawca i kierownik szkoły Jan Superson

1.2.2. OSP Skoków

Geneza założenia jednostki sięga okresu pierwszej dekady dwudziestolecia międzywojennego. Jak wiadomo był to dla Polski okres ogólnego rozwoju, czas rewolucji i postępu, w tym okresie nastąpił

znaczny rozrost sołectwa, budowano nowe domy wtedy nazywane chałupami oraz stodoły. Głównym materiałem używanym do budowy było drewno natomiast dachy kryte były strzechą. Zabudowa była bardzo ciasna, zwarta. Z racji tego, iż wszystkie budynki były z materiałów łatwopalnych, to często dochodziło do pożarów głównie w pory suche, w związku z tym właściciel dworu, dziedzic Stefan Czermiński, wraz z Proboszczem Parafii Opole ks. Telatyckim oraz nauczycielem p. Wachem postanowili założyć coś, co będzie chronić mieszkańców sołectwa Skoków, ale też i inne sąsiednie wsie. I tak w 1923 roku zawiązała się Ochotnicza Straż Pożarna w Skokowie. W latach trzydziestych, dzięki pomocy dziedzica Czermińskiego, który podarował plac i materiały, wybudowano w Skokowie pierwszą remizę. Pierwsza remiza widniała tuż obok budynku pierwszej szkoły. W roku 1950 na miejscu budynku pierwszej remizy, została wybudowana druga, większa remiza, która obecnie jest budynkiem wyremontowanym, a jej właścicielem jest osoba prywatna. W roku 1957 OSP otrzymała swoją pierwszą pompę wodną, którą przewożono konno na wozie, była to ręczna pompa tak zwana „moja- twoja”, gdzie dwóch strażaków po jednej stronie, dwóch po przeciwnej naciskało „ramiona” pompy, co generowało ciśnienie wody. W roku 1977 spełniły się marzenia wielu członków OSP Skoków, gdzie od tego też roku mogli wyruszać do akcji samochodem pożarniczym marki SCANIA. Z ciekawostek – zabudowa /nadwozie tego pojazdu, w dużej części wykonane było z drewna. W 1983 roku pojazd ten został wymieniony na STARA 29, z silnikiem benzynowym, który służył jednostce do roku 2010, następnie zastąpiony został uterenowionym STAREM 244 przekazany z sąsiedniej zaprzyjaźnionej jednostki OSP KSRG Pusznio Godowskie. Ochotnicza Straż Pożarna w Skokowie, przez okres swojego istnienia bierze czynny udział w gaszeniu pożarów, zawodach sportowo – pożarniczych, imprezach kulturalno – oświatowych oraz kontrolach stanu ochrony przeciwpożarowej. W czerwcu 1993 roku podjęto przez wieś decyzję o budowie nowej remizy. Został powołany komitet budowy i podjęto uchwałę o sprzedaży wspólnoty wiejskiej na rzecz budowy, za którą otrzymano 150 mln złotych. Burmistrz Opola Lubelskiego przyznał pomoc w wysokości 100 mln złotych. Po byłym SKR Spółdzielnia Kółek Rolniczych, gmina przekazała dwie wiaty dawne wiaty/hale po spawalni, wraz z terenem pod budowę. W listopadzie 1993 roku wykonane zostały fundamenty, wiosną następnego roku kontynuowano dalsze prace murarskie.

1.2.3. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Skoków

Stowarzyszenie zostało powołane w 2012 roku. Na zebraniu założycielskim członkinie i członkowie powierzyli funkcje Prezesa koleżance Małgorzacie Opoce, która tą funkcję pełniła do roku 2017. Natomiast od roku 2017 w wyniku jawnego głosowania niżej opisane osoby jednogłośnie zostały wybrane do zarządu, który ukonstytuował się w następujący sposób: Katarzyna Obel – Prezes, Wioletta Bartosiak – Wiceprezes, Maria Urszula Smyrgała – Sekretarz, Dorota Agata Śliwińska-Skarbnik, Grzegorz Konarski – Członek Zarządu. W czasie swojej działalności Panie i Panowie

podejmowali wiele inicjatyw mających na celu integrację środowiska wiejskiego, pielęgnowanie tradycji. Ważną sprawą były spotkania, pogadanki na temat dbałości o własne zdrowie, badania profilaktyczne, marszobiegi, szkolenia z pieczenia chleba oraz propagowanie zdrowej żywności. Życie kulturalne skupiało się na organizowaniu zabaw andrzejkowych, sylwestrowych, bali kostiumowych, wycieczek krajoznawczych. Podróżowaliśmy w Bieszczady, Góry Świętokrzyskie do Kazimierza Dolnego. Po jednej z wielu wycieczek w Bieszczady członkowie zainspirowali się monetą, którą mieli okazję zobaczyć. Członek organizacji dzięki swojemu talentowi i ciężkiej pracy stworzył lokalną mennicę do wybijania monety. Moneta nosi nazwę 1 SKOK. Stowarzyszenie organizowało również imprezy taneczne przy ognisku, które były odskocznią od codziennych spraw. Z imprez dochodowych pieniądze były wykorzystywane jako pomoc na zakup wyposażenia do kuchni i sprzętu oraz wsparcie dla strażaków. Członkowie Stowarzyszenia dumnie występują w czasie imprez organizowanych na terenie naszej gminy i nie tylko zdobywając różne nagrody. Ponadto członkowie potrafią też dzielić się z innymi potrzebującymi. Wspierają między innymi przygotowując wypieki, biorąc udział w akcjach, przekazując datki. Na dzień dzisiejszy Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Skoków ściśle współpracuje z Panią Sołtys, KGW Skokowianki, OSP Skoków oraz ze Szkołą Podstawową w Skokowie. Stowarzyszenie ma na swoim koncie realizację wielu zadań publicznych w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego między innymi:

- „Muzyka łączy pokolenia” – 2013 rok
- „Być artystą każdy może” – 2015 rok
- „Dzień tradycji i zabawy” – 2017 rok
- „Drogi do Niepodległości” – 2018 rok
- „Ginące zawody” – 2019 rok
- „Remont zabytkowej kapliczki przydrożnej w Skokowie” - 2019 rok.

1.2.4. Koło Gospodyń Wiejskich w Skokowie

W latach 70-tych XX wieku powstało w Skokowie Koło Gospodyń Wiejskich. Przewodniczącą KGW była Cecylia Czopek. Organizacja ta miała na celu integrację mieszkańców Skokowa poprzez organizowanie wycieczek do różnych miejsc w Polsce: Kraków, Zakopane, Trójmiasto, Wieliczka, Częstochowa i innych, a także organizowanie potańcówek w domach prywatnych, a potem w remizie strażackiej. W ramach działalności szkoleniowej organizowano kursy gotowania, które odbywały się w prywatnych mieszkaniach. Wycieczki organizowane były jeszcze w latach 90-tych XX wieku, jednak pozostała działalność Koła Gospodyń zanikła. Wskutek polityki państwa, kładącej nacisk na rozwój Kół

Gospodyń Wiejskich, 27.12.2018 r. do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich zostało wpisane KGW „Skokowianki”, którego prezesem została Justyna Piotrowska.

Rozdział II Partycypacyjny charakter procesu tworzenia i wdrażania koncepcji

2.1 Udział społeczności lokalnej w opracowaniu koncepcji

Lokalni liderzy z ideą Smart Village zapoznali się podczas spotkań organizowanych przez Lokalną Grupę Działania "Owocowy Szlak". To wtedy pojawił się pomysł stworzenia Koncepcji Inteligentnej Wsi dla miejscowości Skoków. Przygotowanie dokumentu ma na celu rozwój wsi, ukazanie i wykorzystanie jej walorów oraz bogatej historii, a także zaktywizowania lokalnej społeczności do tworzenia przyszłości Skokowa. W proces tworzenia koncepcji zaangażowali się przedstawiciele Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotniczej Straży Pożarnej, Szkoły Podstawowej, Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim, Sołtys Wsi, członkowie Rady Sołectkiej oraz pozostali mieszkańcy. W tym celu w dniu 09.01.2024 r. została podpisana umowa o współpracy pomiędzy partnerami:

- Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Wsi Skoków;
- Gminą Opole Lubelskie;
- Szkołą Podstawową w Skokowie;
- Ochotniczą Strażą Pożarną w Skokowie.

Po podpisaniu umowy rozpoczęto procedurę opracowywania niniejszego dokumentu. Wyróżnieni spośród mieszkańców lokalni interesariusze zadbali o to, aby partycypacyjność była na jak najwyższym poziomie, a lokalna społeczność była zaangażowana w każdy etap procesu. Zadbano o to, aby zachęcić do niego jak największą liczbę osób w celu dokładnego zaplanowania przyszłych działań i uwzględnienia potrzeb wszystkich mieszkańców.

Pierwszym krokiem było zorganizowanie spotkań z mieszkańcami Skokowa. Spotkania były ogólnodostępne i zaplanowane w takich godzinach, aby jak najwięcej osób mogło wziąć w nich udział. Pierwsze spotkanie zgromadziło wielu mieszkańców wśród, których pojawił się osoby z różnych środowisk, instytucji oraz grup społecznych. Podczas spotkania przybliżono uczestnikom ideę Smart Village, zasady przygotowania koncepcji oraz zaprezentowano przykłady realizacji inicjatyw w Polsce. Przeprowadzono także analizę atutów miejscowości oraz wyzwań z jakimi będzie trzeba się zmierzyć.

Drugie spotkanie konsultacyjne opierało się na rozdzieleniu zakresu prac oraz przygotowano ankietę dotyczącą potrzeb oraz oczekiwań względem dalszego rozwoju wsi. Ankieta została rozdana przez Sołtysa wszystkim mieszkańcom Skokowa, tak aby każdy mógł włączyć się w proces tworzenia koncepcji i brać w niej czynny udział. Przeprowadzenie ankiety pozwoliło dostrzec wiele problemów i wskazało kierunki w jakich powinny być podejmowane działania.

Podczas kolejnego spotkania uczestnicy przeanalizowali przeprowadzoną ankietę. Wszystkie pomysły mieszkańców, które się w niej znalazły zostały rozpatrzone i żadne z nich nie zostały pominięte. Wypracowano również treść dokumentu w oparciu o potrzeby zgłaszane przez mieszkańców. Wszystkie pomysły oraz sugestie dotyczące rozwoju Skokowa zostały ujęte w treści dokumentów oraz będą stanowiły podstawę do planowania dalszych działań.

Koncepcja Smart Village zainteresowała zarówno osoby aktywne zawodowo, jak i młodzież czy osoby starsze. Każda z osób należących do wyżej wymienionych grup społecznych wniosła nieoceniony wkład w proces przygotowania dokumentu. Młodzież miała wiele ciekawych pomysłów dotyczących wykorzystania potencjału miejscowości, natomiast dorośli, w tym osoby starsze dysponują niezwykle ważną wiedzą historyczną związaną ze Skokowem. Wszystkich mieszkańców łączy chęć poprawy jakości życia i infrastruktury technicznej, wzmocnienie kapitału społecznego oraz włączenia społecznego.

2.2 Plan włączenia społecznego we wdrażanie koncepcji

Aktywizacja mieszkańców w proces wdrażania koncepcji jest jej bardzo ważnym elementem. Istotne jest, aby społeczność lokalna zaangażowana była nie tylko w opracowywanie koncepcji, ale również w realizację jej założeń. Wpływa to na pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców wsi, ich wzajemną integrację a także ukazaniu jak ważne jest ich zaangażowanie.

Społeczność lokalna zaangażowana zostanie w realizację zaplanowanych projektów. Każde z działań przewiduje udział mieszkańców Skokowa w procesie organizacji. We wdrażaniu koncepcji ważne jest, aby społeczność nie była tylko odbiorcą wydarzeń czy inwestycji. Aktywizacja mieszkańców polega na ich zaangażowaniu w każdy etap procesu przygotowywania działań. Realizacja projektów wspierana będzie również przez inne instytucje, jednak wizją koncepcji jest, aby docelowo to właśnie mieszkańcy Skokowa aktywnie działali na rzecz swojej miejscowości. Stając się jedynie konsumentami planowanych ofert, tracą poczucie związku z tym, co dzieje się w ich miejscowości oraz zmniejsza się ich zaangażowanie w rozwój Skokowa. Zarówno projekty miękkie jak i inwestycyjne zakładają włączenie społeczności lokalnej.

Mieszkańcy Skokowa włączeni zostaną w proces przygotowania, realizacji oraz promocji projektów dotyczących zwiększenia ilości wydarzeń kulturalnych, imprez integracyjnych, plenerowych czy edukacyjnych. Wezmą udział w przedsięwzięciach mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego oraz bezpośredniego otoczenia w którym codziennie przebywają. Planowane zadania dedykowane poprawie infrastruktury drogowej czy oświetlenia ulicznego także przewidują zaangażowanie mieszkańców Skokowa. W takich projektach będą mieli oni okazję przyczynić się do ich promocji. Kolejnymi działaniami, których celem jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców w

rozwój koncepcji są cykliczne spotkania zespołu roboczego, w którego skład wejdą interesariusze koncepcji. Podczas takich spotkań omawiany będzie proces wdrażania dokumentu oraz ustalenie wspólnych działań.

Rozdział III Analiza obszaru wdrażania koncepcji

3.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT to metoda analizy strategicznej, stosowana do identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń danego przedsięwzięcia. Jest prostym, a jednocześnie potężnym narzędziem do identyfikacji obszarów wymagających poprawy.

Mocne Strony	Słabe Strony
--------------	--------------

• Działalność organizacji pozarządowych • Bogata historia wsi • Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa, dostępna dla lokalnej społeczności • Zmodernizowana Świetlica Wiejska • Szlaki turystyczne zlokalizowane wokół miejscowości • Duża ilość terenów zielonych, bogata flora i fauna • Bliska odległość do miasta • Dobre połączenie komunikacyjne z większymi miastami • Aktywność kulturalna mieszkańców Skokowa	• Infrastruktura drogowa wymagająca modernizacji • Niewystarczające oświetlenie uliczne • Zaśmiecenie otoczenia i degradacja środowiska naturalnego • Zbyt mała oferta wydarzeń kulturalnych i imprez integracyjnych • Niewystarczające infrastruktura dedykowana dla dzieci • Brak infrastruktury niezbędnej do kultywowania dziedzictwa historycznego • Duża ilość niezagospodarowanych terenów
Możliwości	Zagrożenia
• Położenie Skokowa w bliskiej odległości większych miast • Programy pomocowe i grantowe przeznaczone na realizację projektów inwestycyjnych i społecznych • Wsparcie i współpraca z JST • Cyklicznie odbywające się akcje sprzątania Skokowa	• Migracje ludzi ze wsi do większych miast • starzenie się społeczeństwa • brak zaangażowania młodych ludzi w życie lokalne • brak integracji młodych ludzi z mieszkańcami wsi

3.2. Główne wyzwania

Wieś Skoków w ostatnich latach rozwija się dynamicznie, a to dzięki współpracy z Gminą Opole Lubelskie, która inwestuje zarówno w infrastrukturę publiczną, jak i infrastrukturę społeczną czy sieci dróg i oświetlenie. Warto również patrzeć w przyszłość i korzystać z nowatorskich rozwiązań technologicznych oraz nowoczesnego podejścia przyczyniającego się do poprawy jakości życia na wsi.

3.2.1. Niewystarczające oświetlenie uliczne.

Infrastruktura publiczna we wsi Skoków jest ciągle modernizowana i rozbudowywana, a dzięki wymianie oświetlenia na LED w 2022 r. infrastruktura spełnia oczekiwania przynajmniej części mieszkańców. Aktualnie największym wyzwaniem jest rozwój sieci oświetlenia ulicznego w miejscach gdzie ciągle brak jest możliwości jego wykonania np. z powodów formalno-prawnych, czy z powodu braku nośnika energii elektrycznej. Dobrze oświetlone drogi to zwiększone bezpieczeństwo nie tylko w ruchu ulicznym, ale także dla pieszych. Na oświetlonych ulicach rzadziej dochodzi do zachowań niedozwolonych czy innych zachowań, które mogą stwarzać zagrożenie. Dzięki rozbudowie oświetlenia ulicznego mieszkańcy będą mogli bez obaw wychodzić na spacer także w miesiącach październik-marzec, kiedy już w godzinach popołudniowych robi się ciemno.

3.2.2. Zbyt mała ilość imprez integracyjnych, plenerowych, edukacyjnych.

Na przełomie kwietnia i maja została przeprowadzona ankieta wśród mieszkańców wsi Skoków, którzy zgłosili zbyt małą ilość imprez integracyjnych, w tym plenerowych i edukacyjnych. Zjawisko to podyktowane było trwającą modernizacją świetlicy wiejskiej oraz budową sali gimnastycznej, ponieważ obie te inwestycje toczyły się w jednym czasie. Od września 2023 r. obiekt Sali gimnastycznej jest już dostępny dla wszystkich użytkowników, w tym dla społeczności lokalnej, natomiast przy świetlicy wiejskiej trwają ostatnie prace porządkowe i od lipca 2024 r. będzie można z niej w pełni korzystać.

3.2.3. Starzenie się społeczeństwa oraz migracja młodych osób.

Zwiększająca się migracja ludzi młodych oraz postępujące starzenie się społeczeństwa sprawiają, że wśród mieszkańców jest coraz więcej osób starszych. Część z nich potrzebuje intensywnego wsparcia i

opieki co jest realizowane przez własne rodziny oraz Centrum Usług Społecznych w Opolu Lubelskim. Nie można jednak nie docenić także innego rodzaju wsparcia polegającego na tworzeniu grup typu klub seniora pozwalających na tworzenie więzi i budowanie relacji, co w znaczącym stopniu poprawia jakość życia seniorów i przeciwdziała negatywnym skutkom wykluczenia i coraz częściej samotności. Tylko dzięki wsparciu otoczenia rodziny i mieszkańców miejscowości są w stanie prawidłowo funkcjonować i dzielić się troskami i radościami życia codziennego.

3.2.4. Niewystarczająca infrastruktura drogowa i sieć chodników.

Mimo realizacji wielu projektów inwestycyjnych przez Gminę Opole Lubelskie nadal w miejscowości Skoków brak jest dróg utwardzonych, głównie dojazdowych do posesji (przysiółek Błonie, przysiółek Podlas II). Dodatkowo bardzo ważnym zagadnieniem zgłaszanym przez społeczność lokalną jest budowa chodnika od drogi powiatowej do szkoły podstawowej. Jest to główny odcinek drogi i można zauważyć wzmożony ruch samochodowy. Wybudowanie chodnika przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego i wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.

3.2.5. Problem z zaśmiecaniem otoczenia i degradacja środowiska.

W ostatnich latach zauważyć można problem związany z niekontrolowanym wyrzucaniem śmieci w obrębie miejscowości Skoków. Dzieje się to dlatego, że miejscowość ze wszystkich stron jest otoczona drogami: wojewódzką nr 747, powiatową nr 2622L, gdzie odbywa się duży ruch pojazdów samochodowych. Co roku w związku z zaistniałą sytuacją organizowane są akcje zbiórki śmieci, ale niewątpliwie ważną inwestycją byłby zakup i montaż pojemników na odpady segregowane co zdecydowanie zmniejszy ten problem, a w przyszłości nawet zminimalizuje do 0.

3.3. Główne szanse rozwojowe

3.3.1. Rozwinięta infrastruktura sportowa i możliwość korzystania z jej obiektów przez lokalną społeczność

Wieś Skoków może poszczycić się wysoko rozwiniętą infrastrukturą publiczną, ponieważ od 2023 r. funkcjonuje przy szkole podstawowej nowoczesna sala gimnastyczna z zapleczem szatniowym oraz salami dydaktycznymi. Sala ta nie tylko wzmocniła potencjał szkoły podstawowej, ale również stała się miejscem, w którym organizowane są różne przedsięwzięcia sportowe i integracyjne. Dodatkowo przy szkole podstawowej funkcjonuje boisko sportowe, które dzięki wzajemnej współpracy z dyrekcją

szkoły może być wykorzystywana przez mieszkańców Skokowa do organizacji turniejów oraz zmagania o charakterze sportowym.

3.3.2. Dostęp do zmodernizowanej świetlicy wiejskiej.

W pierwszych miesiącach 2024 r. została zakończona modernizacja świetlicy wiejskiej, której użytkownikiem jest Ochotnicza Straż Pożarna w Skokowie. W ramach remontu wykonano elewację, wymieniono dach, przeprowadzono prace remontowe we wnętrzu budynku, dokonano wymiany okien i drzwi oraz dobudowano zadaszenie wraz z tarasem. Świetlica ta jest w pełni przygotowana do organizacji imprez integracyjnych, które zwiększają atrakcyjność miejscowości. Dzięki podniesieniu atrakcyjności świetlicy wiejskiej, jako miejsca do organizacji imprez wzrosła jakość realizowanych przedsięwzięć.

3.3.3. Działalność organizacji pozarządowych.

We wsi Skoków działa 3 organizacje pozarządowe, które posiadają osobowość prawną. Działają tu typowe dla środowisk wiejskich organizacje takie jak :

- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Skokowie,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Skokowianki”,
- ✓ Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Skoków.

Każda z tych organizacji zrealizowała już wiele projektów inwestycyjnych jak i społecznych przyczyniających się do poprawy jakości życia społeczności lokalnej.

OSP realizuje cele związane z ochroną i bezpieczeństwem mieszkańców, ale również podejmuje działania integrujące dzieci oraz młodzież. Członkowie OSP czynnie włączają się w organizację wydarzeń, zabezpieczając je ratowniczo i technicznie.

Koło Gospodyń Wiejskich „Skokowianki” realizuje przede wszystkim działania społeczne, organizując liczne warsztaty z dziedzictwa kulturowego, wydarzenia plenerowe we współpracy ze społecznością szkolną oraz imprezy okolicznościowe integrujące mieszkańców. Chętnie również podejmuje inne aktywności na terenie Gminy Opole Lubelskie, promując wieś Skoków.

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Skoków prowadzi swoją działalność statutową i dba o wzmocnienie więzi kulturowych oraz międzypokoleniowych mieszkańców. Wspólnie z innymi podmiotami organizuje wydarzenia kulturalne, sportowe i edukacyjne.

3.3.4. Dobra współpraca organizacji pozarządowych, przedstawicieli instytucji publicznych, lokalnej społeczności.

Rozwój wsi Skoków jest zależy od wielu czynników w tym również od odpowiedniej współpracy organizacji pozarządowych, instytucji publicznych (Powiat Opolski, Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Centrum Kultury, Szkoła Podstawowa w Skokowie), Rady Sołeckiej na czele z Sołtysem oraz podmiotów gospodarczych. To dzięki wypracowaniu modelu współpracy wieś może pochwalić się nową salą gimnastyczną, kompleksowo zmodernizowaną świetlicą wiejską czy nowymi drogami i oświetleniem ulicznym. Dzięki współpracy wielu podmiotów zrealizowano festyny, wydarzenia sportowe i rajdy piesze, rowerowe.

Rozdział IV Logika interwencji

4.1. Cele i działania

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, a także mając na uwadze mocne i słabe strony miejscowości Skoków, zaproponowano matrycę logiczną koncepcji smart village, w której zawarto proponowane działania oraz listę projektów / przedsięwzięć, zmierzających do spełnienia wyznaczonego dla miejscowości celu głównego. Określone kierunki działań mają na celu wzrost jakości życia mieszkańców poprzez wykonanie dróg, sieci chodników oraz brakującego oświetlenia ulicznego w niektórych lokalizacjach. Podejmowane działania związane z rozwojem we wskazanym wyżej zakresie ma służyć przede wszystkim poprawie bezpieczeństwa na obszarach wiejskich i poprawie komfortu życia mieszkańców. Ponadto wyznaczono kierunki rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, ukierunkowanego na integrację oraz aktywizację. Istotą tych działań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Cel główny jaki został zdefiniowany w wyniku przeprowadzonego etapu konsultacji i rozmów z mieszkańcami to:

Zrównoważony rozwój miejscowości Skoków poprzez inwestycje w obszarze infrastruktury publicznej oraz aktywizacja i integracja społeczności lokalnej w oparciu o inteligentne rozwiązania

Cel szczegółowy 1
Zrównoważony rozwój infrastruktury publicznej poprawiającej jakości życia
mieszkańców wsi Skoków

Cel operacyjny	Działanie	Planowane projekty do realizacji
1.1. Rozwój sieci dróg i chodników	1.1.1. Budowa chodników w miejscowości Skoków	1. Budowa chodnika przy drodze gminnej biegnącej od drogi powiatowej do Szkoły podstawowej oraz wykonanie aktywnego przejścia dla pieszych wykorzystującego nowoczesne technologie.
	1.1.2. Modernizacja dróg gminnych w miejscowości Skoków (przysiółki Błonie, Podlas II).	1. Modernizacja dróg gminnych w miejscowości Skoków po przez wykonanie nowej nawierzchni z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.
	1.1.3. Budowa nowych odcinków dróg dojazdowych do wszystkich posesji w obrębie miejscowości Skoków.	1. Budowa nowych odcinków dróg dojazdowych do wszystkich posesji w obrębie miejscowości Skoków.
1.2. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie wsi Skoków	1.2.1. Rozbudowa oświetlenia ulicznego	1. Budowa oświetlenia ulicznego w miejscach gdzie brak lamp drogowych lub wymiana na oświetlenie LED.
	1.2.2. Budowa sieci gazu ziemnego	1. Budowa sieci gazu ziemnego i podłączenie gospodarstw domowych wsi Skoków.

	1.2.3. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu w ruchu drogowym z uwzględnieniem pieszych	1. Uspokojenie ruchu samochodowego po przez wykonanie spowalniaczy na drodze gminnej.
1.3. Zwiększenie dostępności do miejsc użyteczności publicznej	1.3.1. Modernizacja infrastruktury dla dzieci	1. Demontaż starych urządzeń zabawowych oraz zakup i montaż nowego placu zabaw wraz z nawierzchnią bezpieczną dla dzieci.
	1.3.2. Budowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej dla dorosłych	1. Budowa siłowni zewnętrznej oraz zakup ławki multimedialnej z dostępem wifi.
	1.3.3. Zagospodarowanie działki gminnej na cele rekreacyjne	1. Utworzenie centrum spotkań w plenerze w miejscowości Skoków wraz z montażem ławki multimedialnej i tablicy edukacyjnej interaktywnej o tematyce przyrodniczej. 2. Kosmiczny Skoków – montaż teleskopu na działce gminnej.
Cel szczegółowy 2 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i zwiększenie aktywizacji oraz integracji mieszkańców Skokowa		
2.1. Wzrost aktywizacji i integracji mieszkańców Skokowa	2.1.1. Organizacja wydarzeń o charakterze rekreacyjnym i sportowym	1. Organizacja rajdu pieszego pt. Szlakiem nizin i dolin. 2. Organizacja rajdu rowerowego połączonego z ogniskiem.
	2.1.2. Organizacja wydarzeń plenerowych promujących walory przyrodnicze terenu.	1. Organizacja imprezy plenerowej o charakterze cyklicznym pt.

		„Podskokówka”. 2. Organizacja biwaku edukacyjnego dla dzieci i młodzieży pt. „Śladami natury łąk i lasów Skokowskich”.
	2.1.3. Utworzenie Klubów dla lokalnej społeczności.	1. Utworzenie Klubu Seniora – Aktywny Senior 2. Utworzenie Klubu Młodzieżowego – Kuźnia Aktywności.
2.2. Rozwój atrakcyjnej oferty edukacyjnej i kulturalnej dla mieszkańców wsi Skoków.	2.2.1. Organizacja spotkań tematycznych, w tym warsztatów, spotkań, pogadań dla wszystkich grup społecznych	1. Organizacja warsztatów z ginących zawodów. 2. Organizacja warsztatów z zielarzem.
	2.2.2. Organizacja wyjazdów edukacyjnych związanych z dziedzictwem i kulturą	1. Organizacja wycieczki do Krakowa – Wieliczka – Zakopane. 2. Organizacja wyjazdu do teatru w Lublinie/Warszawie.
	2.2.3. Organizacja szkoleń tematycznych.	1. Organizacja szkolenia dla osób starszych obsługi smartfonów oraz tabletów. 2. Organizacja szkolenia z recyklingu dla mieszkańców wsi Skoków.
	2.2.4. Utworzenie biblioteczki.	1. Wypożyczanie książek dla różnych grup wiekowych. 2. Organizacja spotkania pt. „Czytanie dla najmłodszych w plenerze”.
	2.2.5. Utworzenie szafy ubraniowej drugie życie.	1. Organizacja spotkania w celu przygotowania odzieży do wymiany. 2. Wymiana ubrań, pokazy mody z wykorzystaniem pozyskanych ubrań.

	2.2.6. Utworzenie miejsca do wymiany sadzonek roślin.	1. Organizacja miejsca do wymiany sadzonek kwiatów i warzyw. 2. Organizacja spotkania szkoleniowego z zakresu pielęgnacji kwiatów i warzyw oraz warsztaty kulinarne z pozyskanych surowców.
--	---	--

Koncepcja Inteligentnej wsi Skoków i zaplanowane działania są zgodne z dokumentami strategicznymi:

- Strategią Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2016-2022 dla obszaru LGD „Owocowy Szlak
- Lokalna Strategią Rozwoju na lata 2023-2027 dla obszaru LGD „Owocowy Szlak”
- Strategią Rozwoju Powiatu Opolskiego 2015-2025
- Strategią Rozwoju Gminy Opole Lubelskie na lata 2023-2030

Podsumowanie

Podstawą tworzenia Koncepcji inteligentnej wsi miejscowości Skoków były spotkania z mieszkańcami i wspólne opracowanie listy projektów z uwzględnieniem lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt żywołowego przyrastania inicjatyw i kumulowania się ich skutków. Realizacja zadań wynikających z przedstawionego programu długoterminowego rozwoju wsi Skoków przyczyni się znacznie do poprawy estetyki wsi i podniesienia standardu życia mieszkańców i nie tylko. Będzie motywem do podejmowania dalszych działań społeczności lokalnej przy pomocy innych instytucji państwowych i prywatnych na rzecz rozwoju wsi oraz rozwijania innych form aktywności np. w zakresie kultury, gospodarki, turystyki. W konsekwencji ma to się przyczynić do większej integracji społeczności, nie tylko w obrębie wsi ale i okolicznych miejscowości.